

ŽIVOTNÍ STYL 04. 04. 2020

Velikonoční zvyky a tradice: Květná neděle

Květná neděle, poslední neděle v půstu, má více pojmenování, říká se jí také Palmová neděle, Květnice, neděle Beránka. Je spojená s příjezdem Krista...

Znáte velikonoční zvyky a tradice? Tento víkend je Květná neděle. Květná neděle je pro křesťany začátkem tzv. Velkého nebo Svatého týdne. Křesťanský východ a západ ji prožívají trochu jinak, navíc často odděleně, protože na východě se stále drží juliánský kalendář. Mezi římsko-katolickými a pravoslavnými Velikonocemi může být rozdíl až měsíc, protože východ má zakázáno mít velikonoční oslavy ve stejnou dobu, kdy slaví židé Pesach.

I v dnešním světě **dodržujeme tradiční zvyky**, které se předávají z generace na generaci. Mnohé z nich mají pohanské pozadí, které křesťané přetavili ve světle událostí umučení, ukřižování a **zmrtvýchvstání Krista**. Pokud mluvíme o zvycích a obyčejích týdne před Velikonocemi, **nelze oddělovat jejich náboženský rozměr**. Velikonoce se na křesťanském západě slaví **první neděli po jarním úplňku**.

Květná neděle v křesťanském významu

Květná neděle, **poslední neděle v půstu**, má více pojmenování, říká se jí také **Palmová neděle**, **Květnice**, **neděle Beránka**. Je spojená s příjezdem Krista do Jeruzaléma. Dle tradice se při ní **světí palmové ratolesti nebo větvičky**, které mají na sobě zelené, **nově vyrašené listy**, případně větvičky stálezelených keřů (myrta, vavříin). V západním křesťanském světě jsou to „kočičky“, na východě spíše varianta **myrty a vavřínu**. Historicky bylo u nás známo používání větviček z jívy či jasanu. V Řecku a jiných koutech světa se **používají tradiční palmy**. Tradice svěcení ratolestí se odvíjí z biblického příběhu. **Květná neděle je pro křesťany** začátkem vyčerpávajícího maratону bohoslužeb, začíná se čtení Pašijí a přísný půst. **Někteří lidé ho drželi a stále drží pouze o chlebu a vodě.**

Velikonoční zvyky a tradice: Křesťanská Květná neděle

Po nedělním odchodu z kostela (Květná neděle) se dle tradice **posvěcené větvičky svázaly stuhou** a uložily se do modlitebního kouta rodiny, kde **nahradily ty z minulých Velikonoc**. Staré kočičky se totiž na **Popeleční středu spálily** a kněz popelem udělal věřícím na čelo znamení kříže jako znak pokání na začátku postní doby. Což se dodržuje dodnes. **Kočičky z Květné neděle mají rodině přinést ochranu** proti zlým silám a nemocem, bránit ji před určnutím, krupobitím, hromem a bleskem. **Proutek posvěcených kočiček** pán domu po Velikonocích přinesl na pole a zapíchl ho do jeho rohu pro zajištění dobré úrody. **Lidová magie** se totiž nepříznivě projevovala ve snaze ohrožit nejen dům a zvířata v hospodářství druhého člověka, ale **také jeho úrodu**. Květná neděle tedy byla **výborným zdrojem ochrany proti působení zlého slova a kleteb** závistivých spoluobčanů. Také se tradovala jejich **léčivá moc**.

Květná neděle a její světský rozměr

Květná neděle má nejen křesťanský, ale také světský charakter. [Všeobecně se věřilo, že by se nemělo péct](#), protože bychom si „zapekli“ úrodu. Stromy by nevydaly ovoce, louky luční kvítí pro léčení neduhů, pole by nerodila. **Tradice Květné neděle** praví, že byste si na ni měli **obléct nové šaty**. Rašícími ratolestmi se vymetal dům za účelem zbavení se neduhů a neřestí, které se v něm držely. **Květná neděle byla spojovaná** právě se zvyklostí obléct si nové šaty, aby si **člověk zachoval svěžest** a po celý rok „kvetl“. Lidová tradice mluví o tom, že je to doba, **kdy se otevírají poklady**.

Květná neděle **plynule navazuje na neděli**, které se říká Smrtná, protože se **vynáší Morana nebo Mařena**, slaměná figurína na tyči. [Tato tradice je spojená s vítáním jara](#) a házení symbolu zimy a smrti do řeky **za zpěvu lidových písní**. Byla to hlavně doména dívek. Na Valašsku vynášeli chlapci svou mužskou figurínu zimy „**Mařáka**“. Tento obřad se v některých krajích pojil také s obřadem dívek, které za zpěvu nesly vesnici zelený opentlený stromek, kterému se říkalo „lito“. Stromek z **jehličnatých větviček**, nejčastěji se používala jedle, umístěný na tyčce, **byl symbolem začátku nového zemědělského roku**, který měl být díky tomuto procesí bohatý.

Dávno zapomenuté Velikonoční tradice

Dívky, **oděné do svátečního oděvu** zpívaly písně, v kterých vzývaly svaté, obzvláště patrona zemědělců sv. Jiřího, **aby lidu zajistili dobrou úrodu**. Na některých místech se toto „vítání nového léta“ **slavilo odděleně od vynášení smrti** a jeho dějištěm byla právě **Květná neděle**. Všechny dny

Svatého týdne jsou pro nás zářným příkladem **spojení pohanských a křesťanských světů**, žijících vedle sebe v odvěké symbióze.